

RAADSINFORMATIENOTA

College van burgemeester en wethouders

Vergadering van: 14 januari 2025
Gemeente Hardinxveld-Giessendam
Zaaknummer: 20250001723

Inhoud

Inleiding (beschikbare en betaalbare Jeugdhulp)

In deze informatienota informeren wij u over de hervormingen van de jeugdhulp in 2024 binnen de gemeente Hardinxveld-Giessendam. De doelstelling van de hervormingen is om meer grip te krijgen op de kosten van de jeugdhulp gezien de financiële uitdagingen in het sociale domein. De hervormingen zijn gebaseerd op de wettelijke taak, landelijke beleidslijnen en hernieuwde jeugdhulpinkoop, hier wordt kort stil bij gestaan voordat de hervormingen worden omschreven. Daarna wordt stil gestaan bij de mogelijkheden om nog meer hervormingen door te voeren in de toekomst waarmee nog meer grip kan ontstaan op de jeugdhulpkosten.

Context

Op 1 januari 2024 telde de gemeente Hardinxveld-Giessendam 18.760 inwoners (bron: CBS) waarvan 3.579 inwoners tussen de 0 -15 jaar oud zijn en 2.437 inwoners tussen de 15 - 25 jaar oud (bron: allecijfers.nl). In het dashboard van de Serviceorganisatie is onder andere terug te lezen hoeveel jeugdigen verwezen zijn naar jeugdhulp. De getallen van 2023 en 2024 voor de gemeente Hardinxveld-Giessendam zijn als volgt:

	2023	2024
00 t/m 03	14	17
04 t/m 11	228	250
12 t/m 17	225	215
18 t/m 22	16	10

Wettelijke taak

In artikel 2.1a van de Jeugdwet wordt omschreven dat de gemeente beleid heeft dat opgroei- en opvoedingsproblemen, psychische problemen en stoornissen voorkomt, signaleert en zo vroeg mogelijk ingrijpt. In artikel 2.1d wordt omschreven dat de gemeente dit doet door het inschakelen, herstellen en versterken van de eigen mogelijkheden en het probleemoplossend vermogen van de jeugdige. Dit gebeurt door de ouders en de personen die tot hun sociale omgeving behoren. Artikel 2.2 vermeldt verder dat de gemeenteraad periodiek een richting gevend plan vaststelt voor jeugdhulp in al zijn facetten. Het plan bevat de gemeentelijke visie en doelstellingen van dit beleid en welke resultaten de gemeente binnen een bepaalde periode wil zien.

Beleidslijnen

In 2023 is de start gemaakt met de Hervormingsagenda Jeugd met als doel jeugdhulp effectiever en efficiënter in te zetten en ziet het hebben van een stevig lokaal team als een antwoord hierop. De Hervormingsagenda gaat uit van een inclusieve samenleving en dat er vertrouwen in, en versterking moet zijn van de directe leefomgeving en sociale basis. Voorbeelden hiervan zijn toegang tot goed onderwijs, kinderopvang, sportverenigingen, bibliotheken, parken, speeltuinen en het jongerenwerk. Er is passende ondersteuning/hulp nodig voor jeugdigen of hun ouders/opvoeders bij problemen die niet vanuit het eigen netwerk opgelost kunnen worden. Die ondersteuning/hulp wordt geboden vanuit een

laagdrempelig lokaal team die zelf hulp biedt en relaties heeft met specialistische zorg en ook met het (in)formele netwerk rondom de jeugdige (zo 'thuis' en/of dichtbij mogelijk). Passende zorg is de juiste zorg op de juiste plek en op het juiste moment door de juiste professional wordt geboden (bron: Hervormingsagenda 2023 – 2028, pag. 8).

Parallel aan de Hervormingsagenda loopt het Toekomstscenario. De Leidraad Werken aan Veiligheid (Leidraad voor gemeenten voor de opdrachtverstrekking aan lokale teams) zegt hierover het volgende: *"Doel van het Toekomstscenario is de hulp en ondersteuning aan inwoners, die te maken hebben met onveiligheid in afhankelijkheidsrelaties of ontwikkelingsbedreiging van minderjarigen, te verbeteren."* Concreet moet men hierbij denken aan Huiselijk Geweld en/of Kindermishandeling. Gemeenten benaderen uit eigen beweging de inwoners als er signalen zijn van onveiligheid en doen zo hun best zo goed mogelijk veiligheid te bieden en borgen (later zal hier verder op ingegaan worden).

Inkoop Jeugdhulp

In de loop van 2025 herzien de tien gemeenten van Zuid-Holland-Zuid en de Serviceorganisatie de contracten met de Jeugdzorgaanbieders in de regio voor de komende jaren. De 10 gemeenten voelen de urgentie om de kosten van jeugdhulp beheersbaar te maken. Op de huidige wijze doorgaan betekent dat jeugdhulp in 2026 niet langer betaalbaar zal zijn. Het afgelopen jaar zijn er in dat kader regionaal evaluaties geweest over de bestaande jeugdhulp. Er is gereflecteerd op de eerder gestelde kaders en gezocht naar aanscherping hiervan om zo meer grip te krijgen op de effectiviteit, de efficiëntie en de kosten van de jeugdhulp. Naast de regionale ontwikkelingen zijn er voor (en door) het sociaal team maatregelen genomen om jeugdhulpkosten meer beheersbaar te houden.

Kernboodschap (ingezette maatregelen)

- In lijn met de Hervormingsagenda is de keuze gemaakt dat jeugdprofessionals zoveel mogelijk **zelf begeleiding** aanbieden in casuïstiek en of anders belegd in de sociale basis of het netwerk van de jeugdige. Voorheen deed een jeugdprofessional na een hulpvraag onderzoek, bepaalde welke hulp noodzakelijk was en zette die vervolgens uit bij andere zorgaanbieders. Nu wordt er bij een hulpvraag onderzocht in hoeverre hulpverlening op zijn plaats is. Deze afweging vindt plaats vanuit de gedachte dat gebeurtenissen en/of bepaalde vaststaande feiten bij het leven horen en het besef dat niet alles maakbaar is. Dit wordt in de Hervormingsagenda **normalisering** genoemd.

- In het geval er toch specialistische hulp nodig is, dan wordt dit gedaan aan de hand van meer-ogen-beleid. Dit houdt in dat de jeugdprofessional het verzoek op basis van een actieplan laat toetsen op de **toewijzingstafel**. Aan de hand van de kritische beoordeling wordt bepaald of de verzochte zorg werkelijk noodzakelijk is en of de jeugdwet ook van toepassing is. Het effect hiervan is dat er zo passend mogelijke zorg wordt geboden en dat financiering op de juiste plek terecht komt.

- Het sociaal team is er alert op dat zorg niet onnodig lang doorloopt en dat er niet onnodig aanspraak gedaan wordt op de verlengde jeugdwet. De **verlengde jeugdwet** houdt in dat reeds ingezet jeugdhulp kan blijven doorlopen met de financiering ook nadat de jongere 18 jaar is geworden oplopende tot 23 jaar. In het geval er een verzoek binnenkomt voor verlengde jeugdwet dan onderzoekt het sociaal team of andere financiering voorliggend is zoals de zorgverzekering, de Wet Langdurige Zorg (WLZ) of de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO).

- De afgelopen jaren is er geïnvesteerd in verbinding tussen het sociaal team en de plaatselijke medische verwijzers zoals de huisartsenposten en Jong Jeugd Gezondheidszorg (Jong JGZ). Dit wordt **de jeugdmodule** genoemd. De medisch specialisten en de jeugdprofessional hebben per casus overleg over het al dan niet inzetten van jeugdhulp met betrekking tot psychische problematiek. Het effect hiervan is dat er aanzienlijk minder verwijzingen zijn door de medische partners: in 2023 145 verwijzingen en in 2024 nog 89.

- In de lijn van het toekomstscenario zet de professional zelf de stap naar de inwoner als er sprake is van onveiligheid. De professional gaat het gesprek aan om de zorgen kenbaar te maken en een hulpaanbod te doen om zo veiligheid te creëren. Dit noemen we **outreaching werken**. Dit doet het sociale team door de inzet van de **top 3-methodiek**. Het sociaal team biedt zolang mogelijk zelf hulp, maar mocht er opgeschaald worden naar hulp in een gedwongen kader zoals een jeugdbeschermings-maatregel, dan is de intentie toch betrokken te blijven totdat duurzame zorg is

ingezet. Als er weer afgeschaald wordt, kan het sociaal team de inwoner/jongere verder hulp en ondersteuning bieden.

- Maandelijks vinden er intern gesprekken plaats over het jeugdhulpbudget. Het doel is om blijvend inzicht te hebben en waar mogelijk te interveniëren om kosten te besparen. De gemeente Hardinxveld-Giessendam is vanwege zijn geringe omvang gevoelig voor casuïstiek die vanwege de complexiteit kan leiden tot forse financiering. Om die reden is het van belang een goede risicoanalyse te maken.

Consequentie

Door meer zelf hulp te bieden en outreachend te werken creëert het sociaal team beter zicht en grip op de casuïstiek. Het meer-ogen-beleid zorgt voor afgewogen keuzes in het aanbieden van jeugdhulp. De inzet van de jeugdmodule heeft er voor gezorgd dat het aantal verwijzingen door de medisch specialisten is afgenomen in 2024. In 2025 worden de maatregelen verder gemonitord en zal er nader onderzoek plaatsvinden.

Vervolg (Onderzoek betaalbare en betaalbare jeugdhulp 2025)

Op dit moment wordt er samen met de regio onderzocht hoe er meer grip kan komen op de jeugdhulp, en dan met name op de categorie specialistisch veelvoorkomende hulp/ondersteuning. Dit wordt én het meest ingezet, én is ook de hoogste kostenpost binnen de regio en de gemeente Hardinxveld-Giessendam. Er wordt onderzocht of het aantal jeugdhulpaanbieders begrensd kan worden om zo de monitoring, coördinatie en kwaliteitscontrole efficiënter en effectiever te maken. Verder worden de mogelijkheden verkend of er nog meer toegangseisen gesteld kunnen worden, zodat zorg zo passend mogelijk is en onnodige zorgverlening wordt vermeden. Een andere onderzoekslijn is te bepalen welke jeugdhulp een gemeente wettelijk verplicht is te bieden en of aanpassingen in de plaatselijke verordening jeugdhulp noodzakelijk zijn.

Binnen de gemeente wordt kwartaal 1 & 2 onderzocht of het sociaal team voldoende capaciteit heeft om de hulp zelf te blijven leveren. Er wordt rekening gehouden met een toename van de druk op de professionals en de mogelijkheid dat er aanvullende opleidingen nodig zijn. Ook zal scherper in beeld komen welke hulp het sociaal team niet zelf kan leveren, waardoor er verwezen moet worden naar jeugdhulpaanbieders. Er wordt ook een kosten-batenanalyse gemaakt van de zelf geboden hulp in relatie tot het verwijzen van jeugdhulp.